

Zemřel Pavel Jungwirth, významný fyzikální chemik a osobnost české vědy

27.7.2026 - Viktor Černoch | Akademie věd České republiky

Ve čtvrtek 23. července 2026 tragicky zahynul Pavel Jungwirth, výrazná osobnost světové chemie, mezinárodně uznávaný vědec, vynikající pedagog a popularizátor vědy. Dlouholetý pracovník Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR a bývalý předseda Učené společnosti ČR odešel ve věku 60 let.

Pavel Jungwirth se narodil 20. května 1966 v Praze v rodině známého fyzika Karla Jungwirtha. Vystudoval fyziku na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy, doktorské studium absolvoval v Ústavu fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského AV ČR pod vedením Rudolfa Zahradníka, který ho řadil ke svým nejlepším žákům. Po získání doktorátu působil na řadě prestižních zahraničních pracovištích, například na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě, Kalifornské univerzitě v Irvine nebo na Tamperské univerzitě.

Změnil pohled na molekulární svět

Ve svém výzkumném týmu v Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR se Pavel Jungwirth věnoval studiu chování iontů, molekul vody a biomolekul v kapalném prostředí. Přestože šlo o otázky základního výzkumu, odpovědi na ně mají zásadní přesah do biologie, medicíny, chemického průmyslu i vývoje nových léčiv.

Se svým týmem využíval pokročilé molekulové simulace na superpočítačích, které umožňují sledovat děje na úrovni jednotlivých atomů. Výsledky jeho práce se týkaly tak různorodých jevů, jako jsou vznik světelného smogu nad velkoměsty, mechanismus fungování lidského sluchu nebo způsob, jakým malé molekuly procházejí biologickými membránami.

Často si kladl zdánlivě jednoduché či banální otázky – proč vybuchuje sodík při kontaktu s vodou, proč je těžká voda sladká nebo co se děje při přechodu látky do kovového stavu. Odpovědi na ně vedly k hlubokému pochopení klíčových fyzikálně-chemických pochodů v přírodě a v roce 2021 vyústily mimo jiné v unikátní přípravu tzv. „kovové vody“.

Mimořádný pedagog i bojovník proti dezinformacím

Pavel Jungwirth byl autorem stovek vědeckých publikací a držitelem mnoha domácích i mezinárodních ocenění, mezi něž patří Cena Royal Society of Chemistry, Humboldtova cena nebo Cena Nadace Neuron. V letošním roce byl zvolen zahraničním členem Mohučské Akademie věd a umění a v letech 2020 až 2022 předsedal Učené společnosti ČR.

Vedle vědecké práce byl také mimořádně oblíbeným učitelem, mentorem a aktivním popularizátorem vědy. Pravidelně vystupoval v médiích, kde poukazoval na význam vědeckého poznání pro rozhodování společnosti a důrazně, přitom však s nadhledem a vtipem, vystupoval proti pseudovědě a dezinformacím.

„S Pavlem Jungwirthem ztrácí česká věda nejtalentovanějšího chemika své generace, výjimečného vědce, učitele a inspirátora, jeho rodina ztrácí skvělého otce a dědečka a my všichni nenahraditelného přítele a kolegu,“ uvedl ředitel Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR Jan Konvalinka.

Připomeňte si: S Pavlem Jungwirthem jsme natočili podcast, rozhovor s ním vyšel také v časopise A /

Magazín.

Text: Viktor Černoch, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR, s využitím tiskové zprávy ÚOCHB AV ČR

Foto: Jana Plavec, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Text a fotografie jsou uvolněny pod svobodnou licencí Creative Commons.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Zemrel-Pavel-Jungwirth-vyznamny-fyzikalni-chemik-a-osobnost-ceske-vedy>